

Darba grupas vadītājai I.Bitei Percevai (inga.bite@mk.gov.lv)
Darba grupas locekļiem S.Zaharānei (silvija.zaharane@sam.gov.lv) un
D.Jurēvicai (daiga.jurevica@vm.gov.lv)

Par Funkciju audita darba grupas ziņojumu
Valsts tiesu ekspertīžu iestādēs

Iekšlietu ministrija kopā ar Valsts policijas amatpersonām ir izskatījusi Funkciju audita darba grupas Valsts tiesu ekspertīžu iestādēs ziņojuma projektu un attiecībā uz tajā izteiktajiem ieteikumiem, informē par sekojošo:

1. Ņemot vērā būtisko Valsts policijas Kriminālistikas pārvaldes (turpmāk – VP KP) jomu pārklāšanos ar Tieslietu ministrijas Valsts tiesu ekspertīžu biroja (turpmāk – VTEB) veiktajām ekspertīzēm, Iekšlietu ministrija atbalsta šo iestāžu apvienošanu un tās padotības noteikšanu Iekšlietu ministrijai vai arī Valsts policijai. Kā būtiskākos argumentus minot:
 - VP KP reģionālo struktūru (laboratoriju) darbība un atrašanās rajonu un pilsētu policijas pārvalžu telpās;
 - izveidotā ciešā sadarbība ar procesa virzītājiem gan notikumu vietās, gan ekspertīžu izpildes procesā laboratorijā;
 - centralizētā materiāli tehniskā nodrošinājuma sistēma, kad VP KP ar vienotiem materiāliem nodrošina visus ekspertus un pieprasa vienādu prasību un kritēriju ievērošanu paraugu, pēdu un citu lietisko pierādījumu izņemšanā notikumu vietās, lai nodrošinātu kvalitatīvu ekspertīžu veikšanu tālākā procesā;
 - uzsāktās iestrādes ISO 17020 standarta prasību ieviešanā notikumu vietas veikšanas prasību izstrādē un ekspertu iemaņu un kompetences nodrošināšanā, kuru pienākumos ietilpst notikumu vietas apskates veikšana;
 - operativitāte un efektivitāte personāla rotācijā un iespējas ātri novērst ekspertu trūkumu dažādās rajonu un pilsētu policijas pārvaldēs;
 - ekspertīžu sadale, lai nodrošinātu to ātrāku izpildi (ekspertīzes tiek nodotas no Rīgas rajonos strādājošiem ekspertiem, ja viņi nav pietiekami noslogoti un viņiem ir atbilstoši sertifikāti to veikšanai).
2. Ievērojama līdzekļu ekonomija būtu iespējama, ja iestāde tiktu veidota Valsts policijas sastāvā, esošajai VP KP pievienojot VTEB. VP KP struktūrai būtu nepieciešams pievienot tikai 1 nodaļu – auto tehnisko ekspertīžu nodaļu. Pārējās VTEB pašreiz veiktās ekspertīzes pēc to specifikas atbilst VP KP struktūrai un varētu tikt „iepludinātas” esošajā struktūrā. Šajā gadījumā būtu iespējams arī lielāko daļu atbalsta funkciju veikt ar VP KP rīcībā esošo personālu (grāmatvedību, materiāltechnisko apgādi), par 1 vienību palielinot materiāltechniskās apgādes grupu, lai nodrošinātu papildus klāt nākušā inventāra, iekārtu un materiālu uzskaiti un norakstīšanu. Personāla uzskaitē VP KP tiek veikta centralizēti un to pilda Valsts policijas Personāla vadības biroja 1 darbinieks. Atklāts būtu jautājums par pašreizējo VTEB nomāto telpu uzturēšanu (apkopšanu, tehnisko darbu veikšanu).

Līdz jaunās ēkas uzcelšanai (2012.g. sākums) darbs varētu tikt organizēts 2 pašreiz esošajās ēkās Bruņinieku ielā un Hospitāļu ielā, plānojot nodaļu izvietojumu atbilstoši abās ēkās piemērotajām laboratoriju telpām un izvietojot nodaļas tā, lai optimāli nodrošinātu izpētāmo objektu plūsmu starp ekspertīžu

nodaļām. Jomās, kuras pārklājas, ekspertu izvietojums tiktu mainīts tā, lai šie ekspertīžu veidi tiktu veikti tikai vienā no atrašanās vietām. Izpētāmo objektu un paraugu pieņemšana notiktu tikai Bruņinieku ielā.

Abas iestādes ir akreditētas saskaņā ar ISO 17025, un kvalitātes vadības sistēmu un metožu saskaņošanai un pārskatīšanai, kā arī akreditācijas atjaunošanai LATAK, būtu nepieciešams vien pāris mēneši.

4. Veidojot jaunu ekspertīžu iestādi Iekšlietu ministrijas padotībā, nepieciešams būtiski paplašināt atbalsta funkciju veicošās struktūrvienības, izveidojot Personāla vadības nodaļu, atsevišķu lietvedības nodaļu, Finanšu nodaļu, IT administratoru nodaļu un citas atbalsta funkciju veicošās struktūrvienības, kuru uzdevumus VP KP vajadzībām pašreiz centralizēti veic Valsts policijas atsevišķas struktūrvienības. Šādas ekspertīžu iestādes veidošana arī pieļautu amatpersonu ar speciālām dienesta pakāpēm esamību un nebūtu nepieciešams šīs personas atbrīvot, izmaksājot kompensācijas. Pāreja no amatpersonu statusa, ko nosaka Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likums, uz darbinieku/ierēdņu štata vietām varētu notikt pakāpeniski, izdienas pensijas vecumu sasniegušos tiesu ekspertus atvaļinot.
5. Neatbalstām Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra pievienošanu minētajai iestādei, jo šīs ekspertīžu iestādes funkcijas ir atšķirīgas, to darbību reglamentē citas jomas normatīvie akti un arī standarti.
6. Būtu atbalstāms Funkcionālā audita slēdzienā minētais ieteikums par finanšu resursu plūsmas maiņu, kura būtu nepieciešama tikai gadījumā, ja tiek veidota ekspertīžu iestāde Iekšlietu ministrijas pakļautībā, jo 97 % ekspertīžu pasūtījums VP KP ir no Valsts policijas.
7. Jebkurā gadījumā ir jā saglabā VP KP esošā struktūra un sistēma, kad pārvaldē esošie eksperti veic notikumu vietas apskates un arī ekspertīzes. Pašreizējai struktūrai ir vairāk priekšrocību pret agrāk esošo sistēmu un tā sevi ir pilnībā attaisnojusi. Līdz ar to atgriešanās pie agrāk vairāku gadu desmitu izmantotās darba organizācijas ir nelietderīga un tikai apgrūtinās policijas darbu. VP KP Reģionu biroja eksperti veic ne tikai notikumu vietas apskates, bet arī lielākā daļā ir ieguvuši tiesības veikt dažāda veida ekspertīzes, kā arī izveidotās reģionālās laboratorijas, kurās tiek veiktas narkotisko un psihotropo vielu, alkohola un spirtoto dzērienu ekspertīzes, klasiskās kriminālistikās ekspertīzes (trasoloģiskās, daktiloskopija, auksto ieroču, ballistika). Ir paātrinājusies ekspertīžu izpilde un ietaupīti finanšu līdzekļi, jo ekspertīžu izpilde tiek veikta reģionā un nav nepieciešama lietisko pierādījumu transportēšana uz Rīgas ekspertīžu laboratorijām. Jāatzīmē, ka eksperti reģionos veic lielu skaitu ekspertīžu un šo ekspertu pārceļšana vai pārveidošana par „kriminālistikas speciālistiem” liegtu viņiem veikt tiesu ekspertīzes. Kā arī šādu speciālistu kriminālistu ieviešana būtu jāvērtē no Kriminālprocesa likuma normu viedokļa.

Ar cieņu,

Iekšlietu ministrijas
valsts sekretāre

I.Pētersone